

Povodom 70-godišnjice Billroth-ove smrti

Finderle, Viktor

Source / Izvornik: **Medicina, 1964, 1, 303 - 305**

Journal article, Published version

Rad u časopisu, Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:184:595004>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-19**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Medicine - FMRI Repository](#)

Iz naše medicinske prošlosti

POVODOM 70-GODIŠNJICE BILLROTH-ove SMRTI

U povodu 120-godišnjice opatijskog turizma i 70-godišnjice smrti Billrotha 6. II 1894, na prijedlog medicinskih i kulturnih radnika Opatije i kotara Rijeka osnovan je odbor za spomen-proslavu Billrothove smrti. Bit će organiziran simpozij o životu i radu Billrotha kao čovjeka i učenjaka i o njegovom utjecaju na svjetsku, evropsku i posebno našu medicinsku nauku.

Posebno je interesantno da je Billroth boravio povremeno na liječenju kao srčani bolesnik oko 10 godina u Opatiji i aktivno je propagirao Opatiju kao zimsko klimatsko lječilište. Spomen ploča Billrothu u Opatiji, koja je bila postavljena na šetalištu uz obalu, danas se nalazi u Bolnici za tuberkulozu pluća u Ičićima.

Organizacija proslave povjerena je užem odboru, i to: prof. Plavšiću, prof. Longinu, doc. Miheliću i dr Pehatu. Očekuje se sudjelovanje brojnih medicinskih radnika iz naše zemlje, susjedne Austrije, Njemačke i Engleske.

Ove godine, u uskoj vezi sa proslavom 120-godišnjice nastanka turizma u Opatiji, pada i drugi značajan jubilej, koji ima i svoju stanovitu vrijednost u bližoj medicinskoj historiji ovog kraja: 70-godišnjica smrti velikog njemačkog kirurga Theodora Billrotha, koji je 1894. preminuo upravo u Opatiji.

Billroth je rođen 1829. g. na krajnjem sjeveru Njemačke, na baltičkom otoku Rügenu, koji je nekad pripadao Švedskoj. U 24. godini života nalazi se već u Berlinu, na kirurškoj klinici, kao asistent glasovitog Langenbecka. Tamo ostaje sedam godina, do 1860, baveći se mnogo patološkom histologijom, a iza toga prelazi u Zürich, kao profesor kirurgije i šef tamošnje kirurške klinike. Tokom svog sedmogodišnjeg boravka u Zürichu počinje se sve više baviti izučavanjem operativne tehnike, koju je u mnogim područjima temeljito usavršio, tako da ubrzo postaje poznat širom Njemačke po nekim svojim »vratomnim« operacijama. No najznačajniji period njegovog života i rada pripada godinama provedenim u Beču između 1867. i 1894., gdje je bio profesor kirurgije. On je u mnogočemu doprinio daljnjoj slavi bečke medicinske škole.

Među prvim kirurzima u Evropi Billroth prihvaća Listerovu antisepsu. Imajući već briljantnu operativnu tehniku, primjenom antiseptice dolazi do znatno boljih rezultata u svim svojim operativnim zahvatima. Štoviše, ohrabren tim rezultatima, pokušava s uspjehom nove operativne metode. Tako 1872. izvodi prvu uspješnu resekciju ezofagusa, 1873. prvu totalnu laringektomiju, a 1881. prvu uspješnu resekciju želuca kod karcinoma pilorusa. Sve svoje nove operativne metode on pomno mjesecima priprema, a kasnije godinama stalno usavršava. Naročitu je slavu postigao ovom potonjom operacijom, pa ćemo se ukratko sjetiti historijata ovog znamenitog zahvata.

Spomen-ploča Billrothu u Opatiji, koja je bila postavljena na šetalištu uz obalu, danas se nalazi u Bolnici za tuberkulozu pluća u Ičićima

Još je 9. IV 1879. Jules Emile Péan, operator pariške Bolnice St. Louis i virtuozan tehničar, operirao muškarca koji je bolovao od malignog tumora piloričnog dijela želuca sa stenozom. Operacija je izvršena u kući Frère St. Jean de Dieu u Rue Oudinot, trajala je dva i po sata, ali je peti dan iza operacije pacijent umro. Drugi je pokušaj izvršen godinu dana kasnije, 16. XI 1880., u Kulmu na Visli (Poljska), a izvršio ga je Ludwig Rydygier, koji je operirao 64-godišnjeg Juliusa Mikolajewycza, također s karcinomom pilorusa, ali je i ova operacija, koja je trajala puna 4 sata i bila vrlo pomno izvedena, a tehnički u mnogočemu slična kasnijoj Billrothovoj operaciji, završila neuspjehom. Billrothovoj operaciji su prethodili višemjesečni eksperimenti na psima, na kojima su on i njegovi asistenti ponovo iskušavali svaku pojedinu fazu budućeg zahvata: rezove, hemostazu, šavove, plastiku želuca, itd. Billroth je zatim dugo tražio pacijenta koji bi pružao garancije da preživi zahvat, jer je znao da bi eventualan neuspjeh mogao zauvijek kompromitirati ovu novu metodu. Konačno je odlučio da operira 43-godišnju Helenu Heller, majku osmero djece. Prije same operacije bolesnica je bila pomno klinički ispitana. Operacija je uslijedila 29. I 1881, bila je besprijekorno tehnički izvršena i potrajala svega jedan i po sat. Pacijentica je preživjela, i premda su slijedeće dvije operacije (24. VI 1883. i 26. I 1884.) završile neuspjehom, put je bio otvoren ostalim

kirurzima, jer je bilo dokazano da se taj zahvat može izvesti s uspjehom. 21. VII 1884. ta je operacija uspjela i Rydygieru, a 15. I 1885, nakon četverogodišnjih ispitivanja, uspijeva Billrothu i operacija po novoj metodi (Billroth II).

Billroth je posebno proučio ratnu ranu i njene komplikacije, uveo je redovito mjerenje temperature bolesnicima, i uopće znatno je unaprijedio njegu bolesnika, kojoj je pridavao veliku važnost i kojoj duguje mnoge svoje uspjehe. Napisao je izvrstan udžbenik o njezi bolesnika, a naročito mu je vrijedan udžbenik kirurgije, koji je dugo bio standardno djelo u mnogim zemljama. Osim toga, Billroth je bio prvorazredan predavač i vanredan učitelj. Bio je personifikacija pravog kirurga: brz, odlučan, hladnokrvan, a istovremeno tačan, miran, promišljen i stalozen. Posjedovao je golemo kliničko znanje.

Za nas je lik Billrotha vrlo značajan po tome što je bio veliki prijatelj mnogih hrvatskih liječnika, koje je mnogo cijenio, i veliki prijatelj naših krajeva, osobito Opatije. Kada je došao u Beč 1867. u Opatiji je turizam bio u samom zametku i tek su nicali prvi hoteli. Od svog prvog boravka u Opatiji, B. se oduševio njenim smještajem, prirodom i klimom, i od tada je ovdje neprestano navraćao skoro svake godine, zadržavajući se što je dulje mogao. To

Spomen ploča Billrothu na opatijskom šetalištu, odakle je kasnije skinuta

mu je mjesto, osim muzike, pružalo jedini odmor i rasonodu u njegovom radinom, napornom životu. Uvjeren u ljekovitost opatijske klime, upućivao je ovdje vrlo često svoje pacijente, naročito rekonvalescente iza težih operativnih zahvata, i svojim je autoritetom u mnogome pridonio da Opatija postane svjetski poznato lječilište i zimovalište. U toku svojih boravaka upoznao se i sprijateljio sa mnogim mještanima, te sa ovdašnjim liječnicima. Među inim, bio je u prisnim odnosima sa riječkim kirurgom Antonijom Grossichem (koji je prvi upotrijebio jodovu tinkturu kao dezinficijens pri operacijama, umjesto dotadašnjeg sublimata), pa je često prilikom svojih posjeta pristao da operira neke teže slučajeve, u zgradi stare riječke bolnice (na raskršću Ulice Đure Matijević i stubišta Beli Kamik, gdje se donedavno nalazio Vojno medicinski centar).

Osim velikog poštovanja koje svi mi gajimo prema njemu kao velikom kirurgu, za nas je posebno dirljiva i nezaboravna privrženost koju je pokazao prema našem kraju, i stoga ga se, u povodu 70-godišnjice njegove smrti, s naročitom ljubavi sjećamo.

Dr V. Finderle